

← [Forrige artikel](#)

Guds ord i kvindemund

Kategori: [Anmeldelser](#)

Visninger: 334

Del artikel: [f](#) [t](#) [in](#)

Else Marie Wiberg Pedersen (red.)

Guds ord i kvindemund. Om køn og kirke

Nord Academic. 376 sider

Af [Birgitte Arffmann](#). Tidligere sognepræst

Kvindernes lange vej til præsteembedet

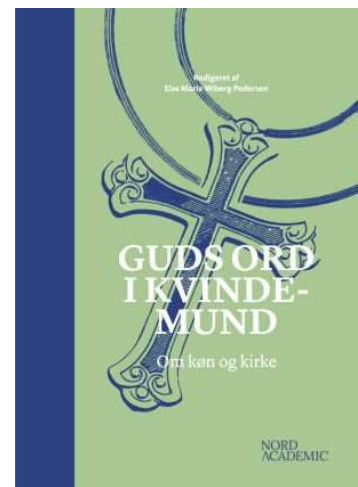
Den 28. april i år var det 75 år siden, biskop over Fyns Stift, Hans Øllgaard, ordinerede de første kvindelige præster i Odense Domkirke. Det blev dette forår fejret på mange forskellige måder rundt om i landet. I anledning af jubilæet blev der udgivet en bog om de danske kvinders lange vej til præsteembedet i Folkekirken. Bogens titel er Guds ord i kvindemund. Om køn og kirke. Else Marie Wiberg Pedersen, der er lektor i systematisk teologi ved Aarhus Universitet, er bogens redaktør.

Jeg kunne godt ønske mig, at det ikke kun er kvindelige præster i folkekirken, der læser bogen. Det er en meget indholdsrig bog, og det er ikke kun et internt kirkeligt anliggende, det drejer sig om her. Det handler heller ikke kun om kvindekamp. Bogen præsenterer på fornemste vis et stykke kulturhistorie, der er relevant for alle køn.

Bogen om de kvindelige præsters historie er i overvejende grad skrevet af akademikere, der går sagligt og grundigt til værks. Man får god besked, sikkert også om mange forhold der vil være overraskende for mange læsere. Min eneste anke mod bogen er, at eftersom den er skrevet af akademikere, så er sproget indimellem også meget akademisk. Det håber jeg, at læserne vil bære over med og bare læse trøstigt videre, for det lønner sig.

Ordination af de første kvinder

Biskop Øllgaard ordinerede tre kvinder den historiske dag 28. april 1948 i Odense Domkirke. Det var cand. theol. Johanne Andersen, cand. theol. Edith Brenneche Petersen og cand. theol. Ruth Vermehren. Det var embeder som henholdsvis valgmenighedspræst, hjælpepræst og fængselspræst ved kvindefængslet i København, de tre kvinder blev ordineret til at overtage. Alligevel var der voldsomt røre om hele sagen, og det havde der været i mange år. Det var ikke meget bedre, da den fjerde kvinde blev ordineret i 1955, det var Helga Jensen, der blev ordineret som personlig hjælpepræst for sognepræsten i Skive, Peder J. Fiig-Pedersen. Sognepræst Fiig-Pedersen udtalte efterfølgende til Dagens Nyheder: "Det har ikke været saa morsomt for os i den Grad at komme i

Rampelyset. Vi har faaet tilsendt Avisklip baade fra Argentina og Rom, men det er lidt anstrengende for os i Længden at være paa Højde med Eisenhower i Henseende til international Avisomtale". Men med ordinationen af de fire første kvinder og alle de hidsige diskussioner, det medførte, var isen brudt. Fra begyndelsen af 1970erne kom der så mange kvinder ud i præsteembederne, at der nu er stor bekymring for feminiseringen af folkekirken. Kvinder er for sentimentale, de går for meget op i omsorg, de er dårlige teologer, og så er der alt for mange af dem, lyder bekymringerne i dagens offentlige debat.

Køn og teologi

Bogen er inddelt i tre dele. Første del har overskriften Køn og teologi. Her kan man læse om de bibelord, der gennem tiderne har gjort og stadig gør det svært for kvinder at blive præster i kristne kirker. René Falkenberg skriver om tavse eller talende kvinder i Korinth, om Jesus fra Nazareth, apostlen Paulus og kvinderne i Det Nye Testamente.

Derefter gør Else Marie Wiberg Pedersen rede for Martin Luthers (1483-1546) syn på sagen og hans indflydelse gennem tiderne. Vi bliver ved Martin Luther lidt endnu. Rasmus H. C. Dreyer skriver om præsteægteskabet som mandligt-kvindeligt dobbeltembede. På Martin Luthers tid var det livsfarligt for munke og nonner at gifte sig, det var strengt forbudt. Martin Luther opfordrede alligevel kraftigt sin samtids munke og nonner til at bryde ud af klostrene og stifte familie. Efter mange års klosterliv gjorde han det også selv, og hans ægteskab med den adelige bortløbne nonne Katharina von Bora blev et eksempel til efterfølgelse for præsteægteskaber indtil den dag i dag. På Luthers tid levede mange katolske præster sammen med elskerinder. Elskerinderne og de børn, de fik med de cølibatære præster, var socialt udsatte. Da de lutherske præster giftede sig og stiftede familie, fik præstekonerne stor betydning som myndige medarbejdere i kirken og lokalsamfundet. Deres indsats var med til at bane vejen for ordination af kvinder til præsteembedet.

Køn og myndiggørelse

Bogens anden del handler om køn og myndiggørelse. Her skriver Hans Raun Iversen og Harald Nielsen om de modige kvinder, der rejste ud som missionærer til fjerne lande som Indien og Pakistan og Afrika. Mange gjorde en stor indsats, og det begyndte efterhånden at blive for mærkeligt, at kvinder udmærket kunne prædike, døbe og uddele nadver i fjerne lande, men ikke i Danmark.

Lone Kølle Martinsen skriver om Grundtvigs betydning for kvindernes vej til ordination: Apostelinder-Grundtvig og spørgsmålet om kvindelige præster. I Danmark var N.F.S. Grundtvig (1783-1872) i særdeleshed med til at bane vejen for kvinders ordination, og medvirkende hertil var efterfølgende den grundtvigske tradition med mange stærke og veluddannede kvinder.

Christina Fiig og Bettina Lemann Kristiansen skriver om køn, magt og rettighedskonflikt i folkekirken. I 1904 fik kvinder adgang til at aflægge en teologisk embedseksamen. Rigmor Larsen var den første kvindelige cand. theol., det var i 1916. Hun blev landmand. Dansk Kvindesamfund gjorde gennem alle årene en stor indsats for ordination af kvinder til præster, og hele spørgsmålet om kvindelige præster hænger naturligvis nøje sammen med den almindelige offentlige debat om ligestilling mellem mænd og kvinder i uddannelsessystemet og på arbejdsmarkedet.

Køn og repræsentation

Bogens tredje del handler om køn og repræsentation, herunder en kønsanalyse af 11.955 danske prædikener fra 2011 til 2016. Er der en tydelig kønsforskel på mænd og kvinder, når de prædiker om søndagen? Anne Agersnap undersøger, om det er rigtigt, hvad der ofte påstås, at kvinder taler mere om omsorg og ikke er så gode teologer som mænd. Kritikken for at være dårlige teologer og gå for meget op i omsorg følger Christine Tind Johannesen op på i sin artikel om moderlig omsorg på tværs af køn – sjælesørgerisk stresslindring. Her fortæller studenterpræster af begge køn om deres arbejde med feministisk sjælesorg på tværs af køn blandt unge studerende. Else Marie Wiberg Pedersen runder af med overvejelser over emnet: Kirkens kønsskifte? Nedslag i medieomtalen af kvindelige præster. Her holder hun faktuelle forhold op imod pressens bekymringer over kvindernes indflydelse på folkekirken.

Bogen er forsynet med et righoldigt noteapparat, en fyldig litteraturliste, navneregister, fortegnelse over forkortelser og en præsentation af forfatterne. Det righoldige noteapparat kan forhåbentlig inspirere mange læsere til at fortsætte på egen hånd med udforskning af nogle af bogens mange temaer og spændende persongalleri.

Til sidst bør det nævnes, at bogen er indbydende, den er sat med gode læsevenlige typer og fyldt med spændende illustrationer.

Tillykke med jubilæet og tillykke med den fornemme bog om kvindernes lange og trange vej til præsteembedet i folkekirken.

[Historie-online.dk, den 10. maj 2023]

← [Forrige artikel](#)

SE RELATEREDE ARTIKLER

**KIRKEHISTORISKE
SAMLINGER 2022**

DE SKJULTE LEDERE

**FRANCISKANERKLOSTRET I
SVENDBORG**

Kan Østasiens populærkultur tiltrække unge?

Østasiatiske lande har knækket koden med at formidle kulturhistorie til dem, der sjældent besøger museer eller interesserer sig for historie

TV-tips, uge 22, 2023

Bla. udsendelse om legenden om de kejserlige Fabergé-æg

Støtte til museumsprojekter

Tre projekter får i alt 14 mio. kr. af VELUX FONDEN til at styrke forskning og nytænke formidling på landets museer